

ภาวะผู้นำ : การถ่ายทอดแนวทางด้วยเทคนิคแนวใหม่

Leadership: Transferring Guidelines With New Techniques

วิชิต มั่นตะคุทอง

มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

Wichit Muntakuthong

Udonthani Rajabhat University

E-mail : Phratawee-1988@hotmail.com

บทคัดย่อ

ภาวะผู้นำสู่การถ่ายทอดองค์ความรู้และแนวทางสู่การปฏิบัติจำเป็นต้องมีส่วนประกอบที่สำคัญในการกำหนดและวางแผนให้มีคุณภาพต่อการปฏิบัติงาน สิ่งที่สำคัญของผู้ปฏิบัติงาน ส่วนที่สำคัญคือ ความเป็นภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การสร้างบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ การสนับสนุนองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพต่อการปฏิบัติงาน โดยที่เน้น บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นผู้มีควมริเริ่มในงานใหม่ เป็นนักปรับปรุง เป็นผู้ให้การยอมรับ เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา มีศิลปะการเป็นนักพูด เป็นผู้ประสานงานที่ดี เข้าสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นนักเปลี่ยนแปลง

คำสำคัญ: การถ่ายทอด; เทคนิคแนวใหม่; ภาวะผู้นำ

Abstracts

Leadership to transfer knowledge and guidelines into action requires important components in determining and planning for quality to work. Important things of workers The important part is Leadership in change Creating personnel with the ability to perform successfully. Supporting the organization to be a quality organization for operations, focusing on people with good personality. Have the ability to make decisions and solve problems Is an innovator in a new job Become a modifier Accepted Is a dependency

* วันที่รับบทความ: 20 กรกฎาคม 2562; วันที่แก้ไขบทความ 11 พฤศจิกายน 2562; วันที่ตอบรับบทความ: 20 ธันวาคม 2562

Received: July 20, 2019; Revised: November 11, 2019; Accepted: December 20, 2019

counselor There is the art of being a speaker. Is a good coordinator Very social
Is a change.

Keywords: Relay; New style techniques; Leadership

บทนำ

เมื่อกล่าวถึงผู้นำ จนกระทั่งประมาณปี 1800 จึงมีคำว่า Leadership (ภาวะผู้นำ) ขึ้นมาอีกศัพท์หนึ่ง แสดงว่า ระหว่างคำศัพท์ทั้งสองคำนี้มีระยะเวลาห่างกันทั้งการนำมาใช้และบัญญัติขึ้น ประมาณ 500 ปี นักวิชาการทางตะวันตกที่สนใจศึกษาเรื่อง Leadership ส่วนใหญ่มีความเห็นพ้องว่า Leadership มีการบัญญัติไว้โดย “Oxford English Dictionary (1933) และพจนานุกรมฉบับนี้ได้ชี้ให้เห็นว่า “Leader” มีการใช้ในภาษาอังกฤษประมาณ ค.ศ. 1300 แต่คำว่า “Leadership” เพิ่งจะปรากฏประมาณปี ค.ศ. 1800” (ประเสริฐ เกสรมาลา, 2550 : 5) โดยการมองผู้ที่มีความสามารถในการจัดระเบียบงาน และความกระฉับกระเฉงในการให้ความร่วมมือ โดยมีแรงผลักดันอันแรงกล้าต่อความรับผิดชอบและการงานให้สำเร็จ มีชีวิตชีวาและมุ่งมั่นในการบรรลุเป้าประสงค์อาจหาญและริเริ่มในการแก้ปัญหา มีแรงผลักดันในการใช้ความคิดสร้างสรรค์เพื่อสถานการณ์ เชื่อมมั่นในตนเองและมีเอกลักษณ์ส่วนตัว เต็มใจรับผลกระทบจากการตัดสินใจและการกระทำพร้อมในการดูดซับความเครียด พร้อมทั้งจะทนต่อความอึดอัดและความล่าช้าสามารถในการกระตุ้นผู้อื่น และสามารถจัดโครงสร้างระบบสังคมตามต้องการ (ทองหล่อ เดชไท, 2554 : 12-13)

ผู้นำ คือ ผู้ที่ได้รับการยอมรับมีอิทธิพลเหนือกลุ่มมีความรู้กว้างขวาง มีทักษะและมีความบุคลิกเฉพาะตัวที่สามารถจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติภารกิจ การงานของกลุ่มหรือองค์กรให้สำเร็จลุล่วงไปตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ผู้นำหรือองค์กรตั้งไว้อีกหนึ่งหนึ่ง ผู้นำคือบุคคลที่ได้รับการเลือกตั้งแต่งตั้ง การยกย่องจากกลุ่มชนเพื่อให้เป็นหัวหน้าโดยเขาให้ความไว้วางใจไม่ขัดขวางเชื่อใจอย่างเต็มที่ซึ่งยอมรับในตัวของเขาเช่นเป็นคนกล้ามีความรู้ความสามารถมีสติปัญญาฉลาดหลักแหลมกว่าคนอื่นพร้อมทั้งให้ความเคารพนับถือให้ความร่วมมือและความมั่นใจในตัวผู้นำอย่างจริงจัง สามารถ ในการนำหรือการจูงใจผู้อื่นให้กระทำหรือดำเนินกิจการต่างๆของกลุ่มหรือของตนเองให้บรรลุตามเป้าหมายที่วางไว้อย่างมีประสิทธิภาพตามเป้าหมาย

บทความนี้นำเสนอภาวะผู้นำสู่การถ่ายทอดแนวทางเทคนิคใหม่ในการบริหารงานหรือแนวทางปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จและเป็นที่ยอมรับในการเปลี่ยนแปลงของสังคมต่อไป

ภาวะผู้นำ (Leadership)

ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของบุคคลหนึ่ง ที่จะกระตุ้นจูงใจหรือใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น ผู้ร่วมงานหรือผู้ใต้บังคับบัญชาในสถานการณ์ต่างๆ เพื่อปฏิบัติการและอำนวยความสะดวกโดยใช้กระบวนการ สื่อความหมาย การติดต่อซึ่งกันและกัน ให้เกิดมีใจร่วมกับตน ดำเนินการจนกระทั่งบรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ภาวะผู้นำเป็นเรื่องที่นักวิชาการและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ให้ความสนใจศึกษามาเป็นเวลานานซึ่งเป็นการศึกษาถึงความสามารถและความสามารถของบุคคลที่สามารถสั่งการในการบริหารให้งานประสบความสำเร็จจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ภาวะผู้นำ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการบริหารและการจัดการทั้งภาครัฐและเอกชน ให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามนโยบายขององค์กร โดยที่ **Socrates** ทศนะของโสเครตีส เกี่ยวกับภาวะผู้นำ เห็นว่า ผู้ปกครองมีบทบาทและหน้าที่สำคัญในการปกครองรัฐ โดยเฉพาะบทบาทหน้าที่ในการบัญญัติกฎหมายและบังคับใช้กฎหมาย กฎหมายที่ดีต้องส่งเสริมการมีชีวิตที่ดีของมนุษย์ ดังนั้น การบัญญัติกฎหมายจึงควรเป็นหน้าที่ของปราชญ์ ซึ่งหมายความว่า ปราชญ์ควรทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองที่เรียกว่า ราชาปราชญ์ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2544 : 25)

ดังนั้น บุคคลที่จะเป็นราชาปราชญ์จะต้องประกอบด้วย คุณธรรมที่สำคัญ 5 ประการคือ

1. ปัญญา หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับความดี คือรู้ว่าอะไรดี และอะไรไม่ดี โดยธรรมชาติมนุษย์ทำความชั่วเพราะไม่รู้ว่าความดีคืออะไร ถ้ามนุษย์รู้ว่าความดีคืออะไร มนุษย์จะไม่ทำความชั่ว เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์ย่อมต้องการความสุข ดังนั้น ถ้ามนุษย์รู้ว่าควรทำความดีอย่างไรแล้ว มนุษย์จะมุ่งทำแต่ความดีเพื่อให้ชีวิตเป็นสุข

2. ความกล้าหาญ หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับสิ่งที่ควรกลัวหรือไม่ควรกลัว หมายความว่า เราควรทำความดีด้วยความกล้าหาญ แม้ว่าการทำความดีนั้นจะต้องแลกด้วยชีวิตก็ตาม

3. การควบคุมตัวเอง หมายถึง การควบคุมอารมณ์ของตนไม่ให้หลงไปตามอำนาจของกิเลส

4. ความยุติธรรม หมายถึง การเคารพสิทธิของผู้อื่น และไม่ตอบแทนการกระทำที่อยุติธรรมของผู้อื่นด้วยความอยุติธรรม

5. การปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา หมายถึง การเคารพยกย่องสิ่งที่ควรยกย่อง

จากแนวความคิดของ โสเครติส ดังกล่าวพบว่า ผู้ปกครองนั้นจะเป็นบุคคลใดก็ได้ แต่ผู้ที่จะเป็นผู้ปกครองได้นั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม เพราะคุณธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีและมีความสุข ในขณะที่บุคคลใดไม่มีคุณธรรมก็ไม่สมควรที่จะเป็นผู้ปกครองดังนั้น โสเครติสจึงเห็นว่ารูปแบบการปกครองที่ดี คือ รูปแบบการปกครองที่ประกอบด้วย ผู้นำที่เป็นคนละบุคคล ส่วนน้อยที่มีคุณธรรม ความรู้ความสามารถรวมกันเป็นผู้ปกครอง (Aristocracy อภิชนาธิปไตย)

Plato ซึ่งเป็นศิษย์ของโสเครติสได้เสนอว่า

ผู้ปกครองต้องมีคุณลักษณะสำคัญในการเป็นผู้มีปัญญา มีความรู้ความเข้าใจความแตกต่างระหว่างสิ่งดีและสิ่งชั่ว สามารถชักนำให้ประชาชนรู้คุณค่าของความดี เพื่อเป้าหมายของการมีชีวิตที่ดี ซึ่งหมายความว่า ผู้ปกครองต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรม ถ้าผู้ทรงคุณธรรมเป็นผู้ปกครอง สิ่งชั่วร้ายจะหมดไปจากสังคม ดังนั้น ผู้ปกครองที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทั้งสังคมคือ ราชาปราชญ์ (Philosopher king) (สมบัติ อารัง ธัญวงศ์, 2544 : 49)

นอกจากนั้นแล้วผู้ปกครองต้องประกอบด้วยคุณธรรม 4 ประการคือ

1. ความรู้เกิดจากปัญญา ปัญญาจึงเป็นความรู้ที่เกี่ยวข้องกับความดี
2. ความกล้าหาญก็เป็นความรู้ คือความกล้าที่จะกระทำความดีและความถูกต้อง
3. การควบคุมตนเอง คือความรู้ที่ทำให้มีสติ
4. ความยุติธรรม คือรู้ว่าอะไรที่ควรทำและไม่ควรทำโดยไม่ก้าวล่วงผู้อื่น

จากแนวความคิดของ เพลโต พบว่า คุณลักษณะของผู้ปกครองนั้นมี 2 ประการ คือ เป็นผู้ที่มีปัญญาสามารถแยกความแตกต่างระหว่างความดีและความชั่ว สามารถชักนำให้ประชาชนรู้คุณค่าของความดีเพื่อเป้าหมายของการมีชีวิตที่ดี ส่วนในเรื่องคุณธรรมนั้นมีแนวความคิดที่คล้ายกับ โสเครติส แต่มีสิ่งที่มีความแตกต่างคือ เพลโต ไม่ได้กล่าวถึงการปฏิบัติหน้าที่ทางศาสนา นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลที่จะเป็นผู้ปกครองนั้นจะต้องผ่านการ

คัดเลือกด้วยการฝึกฝนที่จะมาทำหน้าที่ผู้ปกครองอย่างเดียวนั้น ผู้ที่ไม่ได้รับการฝึกฝนตามกระบวนการนั้นจะเป็นผู้ปกครองไม่ได้ ดังนั้น ผู้ปกครองที่เหมาะสมที่สุดในการสร้างชีวิตที่ดีให้กับประชาชนทั้งสังคม คือ ราชาปราชญ์ เพราะเมื่อผู้ปกครองต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรม ถ้าผู้ทรงธรรมเป็นผู้ปกครอง สิ่งชั่วร้ายจะหมดไปจากสังคม

Aristotle มีแนวความคิด เกี่ยวกับผู้นำหรือผู้ปกครองรัฐเช่นเดียวกับโสเครตีสและเพลโต โดยให้ความสำคัญกับคุณธรรมและจริยธรรมของผู้ปกครอง อริสโตเติลได้อธิบายโดยการจำแนกรูปแบบการปกครองที่ดีและเลวว่า

นครรัฐที่มีกฎหมายหรือรัฐธรรมนูญที่ให้ความเสมอภาคเปิดโอกาสให้ราษฎรผลิตกันมีตำแหน่งการปกครองเป็นสิ่งที่เหมาะสม เป็นการส่งเสริมให้ผู้ปกครองใช้อำนาจเพื่อประโยชน์สุข ส่วนรวม ถือว่าเป็นรูปแบบการปกครองที่ดี ได้แก่ รูปแบบราชาธิปไตย (Monarchy) อภิชนาธิปไตย (Aristocracy) และชนาธิปไตย (Polity)

ส่วนรูปแบบการปกครองตามรัฐธรรมนูญที่มุ่งประโยชน์ส่วนตัวของผู้ปกครอง ส่งเสริมการใช้อำนาจของผู้ปกครองเพื่อประโยชน์ส่วนตนและพรรคพวก ถือเป็นรูปแบบการปกครองที่ไม่ดี ได้แก่ รูปแบบทรราชย์ (Tyranny), คณาธิปไตย (Oligarchy) และประชาธิปไตย (Democracy)

การที่อริสโตเติลเห็นว่า รูปแบบประชาธิปไตยเป็นรูปแบบที่เลวเพราะมีความเห็นว่าคนส่วนใหญ่ไม่มีความรู้แต่ความอยาก ถ้าให้ปกครองก็จะตกเป็นเหยื่อของผู้แสวงหาอำนาจได้ง่าย ครบเหตุนี้ จึงจัดรูปแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นแบบที่เลวแต่ยังเลวน้อยกว่าแบบคณาธิปไตยและทรราชย์” (อนันต์ ใจสมุทร, 2548 : 74-75)

ดังนั้น ผู้นำหรือผู้ปกครองรัฐตามทัศนะของอริสโตเติล ต้องเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรมจริยธรรม มีความยุติธรรม และ มีความรู้ความสามารถ

ดังนั้น ภาวะผู้นำ ตามแนวคิดของนักปรัชญาทั้ง 3 ท่าน ในยุคกรีก แม้จะมีความแตกต่างกันบ้างในด้านความคิด แต่จะเห็นได้ว่าจุดมุ่งหมายนั้นเหมือนกัน คือต้องการให้ผู้ปกครองเป็นผู้มีคุณธรรมและเป็นที่พึ่งของมนุษย์ในสังคม ดังคำกล่าวของ โสเครตีส ที่ว่า คุณธรรมเป็นสิ่งที่ทำให้มนุษย์มีชีวิตที่ดีและมีความสุข ของเพลโต ที่ว่าผู้ปกครองต้องเป็นผู้ทรงคุณธรรม ถ้าผู้ทรงธรรมเป็นผู้ปกครอง สิ่งชั่วร้ายจะหมดไปจากสังคม และเพื่อให้คุณธรรมนั้นเกิดขึ้นแก่สังคม อริสโตเติล ได้สนับสนุนต่อว่า หน้าที่เบื้องต้นของผู้ปกครองคือการทำให้ประชาชนมีคุณธรรมทางศีลธรรมมากกว่าทางปัญญา ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การ

ปกครองโดยผู้นำนั้นเกิดขึ้นแล้วอย่างสมบูรณ์ในสังคมมนุษย์ แต่สิ่งที่ โสเครตีส เพลโต และ อริสโตเติลได้สะท้อนให้เห็นคือ ผู้นำนั้นไม่ได้เป็นสิ่งที่ถูกสมมุติด้วยความสมบูรณ์เสียทีเดียว มีสิ่งที่ผู้นำต้องแสวงหาและประพฤติปฏิบัติให้ดียิ่งขึ้นไป คือ คุณธรรม หมายความว่า ผู้นำในยุคนี้คืออยู่แล้ว แต่ต้องการให้ดียิ่งขึ้นไปกว่านั้นโดยให้ผู้ที่ทำหน้าที่ปกครองรัฐเป็นผู้ที่ประกอบไปด้วยคุณธรรม

คุณลักษณะของผู้นำที่ดี

ลักษณะและคุณสมบัติของผู้นำ นักสังคมวิทยา ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับลักษณะของผู้นำเอาไว้ว่าลักษณะของผู้นำจะเป็นแบบใดนั้น ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ของสังคมในแต่ละแห่งเป็นตัวกำหนดเพราะผู้นำ คือบุคคลธรรมดาที่ได้รับการยอมรับจากมติของมหาชน จึงปรับปรุงตนเองให้เข้ากับสภาพแวดล้อมและสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

1.บุคลิกภาพ (Personality) ซึ่งติดตัวมากับตัวของบุคคลแต่ละคนในส่วนที่สามารถปรับปรุงแก้ไขให้ได้ บุคลิกภาพดังกล่าวคือ

- 1.1 ความสามารถในการปรับตัวเป็นความสามารถทั่วไปของบุคคล
- 1.2 ความต้องการที่จะนำซึ่งอาจจะเป็นความสามารถในส่วนลึกๆ มองไม่เห็นชัดแต่ก็สามารถค้นคว้าได้
- 1.3 ความมั่นคงทางอารมณ์ ซึ่งแต่ละคนจะมีนิสัยทางด้านความคงที่ของอารมณ์การควบคุมอารมณ์ได้มากน้อยเพียงใด
- 1.4 ความเป็นตัวของตัวเอง มีอำนาจในการตัดสินใจต่างๆ ตามสภาพสังคมและวัฒนธรรม
- 1.5 ความอุตสาหพยายาม หมายถึง ความอดทนของแต่ละบุคคลที่จะพยายามฟันฝ่าอุปสรรคนานาประการ
- 1.6 ความคิดสร้างสรรค์ ถือเป็นพรสวรรค์อย่างหนึ่ง ที่มีความสนใจในเรื่องใดเรื่องหนึ่งโดยเฉพาะแล้วคิดออกมาเป็นรูปธรรม
- 1.7 ความทะเยอทะยาน เป็นธรรมชาติของมนุษย์ที่ต้องการความสะดวกสบายใหม่ๆ เกิดขึ้นตลอดเวลา หากทุกคนได้ใช้ความคิดดังกล่าวยู่ตลอดเวลา เพราะการคิดแต่ละคนนั้นย่อมแตกต่างกันออกไป

2. ความรู้ ความสามารถ (Intelligence) สมองของคนเรานี้ธรรมชาติสร้างมาเพื่อใช้สติปัญญาให้เกิดประโยชน์ต่อส่วนรวม ความรู้ความสามารถจะเห็นได้จาก

2.1 เชี่ยวปัญญา คนทุกคนมีสติปัญญา ความเฉลียวฉลาดแตกต่างกันไป อาจด้วยสาเหตุหลายๆ ประการ ทั้งเรื่องพันธุกรรม สภาพแวดล้อม การแข่งขัน การฝึกฝนตนเองให้เป็นผู้ที่สนใจในการศึกษาเล่าเรียน

2.2 ความแม่นยำในการตัดสินใจ เพราะต้องทำการตัดสินใจอยู่ตลอดเวลาในการทำงาน การดำรงชีวิต การตัดสินใจที่แม่นยำจึงต้องอาศัยประสบการณ์

2.3 ระดับความรู้ ทุกคนสามารถศึกษาเล่าเรียนได้ไม่เท่ากันเพราะสมองแต่ละคนไม่สามารถรับอะไรได้อย่างเต็มที่ คือ มีการจุความจำไว้เท่ากันก็จริง แต่การรับรู้ การถ่ายทอดอาจจะมีบางสิ่งบางอย่างแตกต่างออกไป ดังนั้นจึงวัดระดับความรู้ได้จากการศึกษาในระดับความรู้ได้จากการศึกษาในระดับที่สูงๆ ขึ้นไปของแต่ละคน

3. คุณลักษณะด้านสังคม (Social Skill)

การเข้าสังคมเป็นของคนทุกคน เพราะคนเราไม่สามารถอยู่คนเดียวในโลกได้ การเข้าสังคมของคนแต่ละระดับต้องมีพิธีรีตองแตกต่างกันออกไปตามสภาพการณ์และเหตุการณ์นั้นๆ คุณลักษณะด้านสังคมมีดังนี้

3.1 การรู้จักประนีประนอม การที่บุคคลทำ งานร่วมกับคนอื่นผลประโยชน์เป็นเรื่องที่มีความสำคัญไม่น้อยด้วยเหตุนี้จึงต้องการคนที่จะมาประสานผลประโยชน์หรือเป็นคนที่ยอมประนีประนอมให้ทุกคนที่ร่วมงานเกิดความพอใจ

3.2 ความสามารถในการบริหาร งานบริหารเป็นการใช้ศิลป์ ซึ่งแต่ละคนไม่สามารถใช้ได้ทัดเทียมกัน ด้วยข้อจำกัดต่างๆ การศึกษาเล่าเรียนก็จะเป็นส่วนประกอบในการบริหารได้บ้างเช่นกัน

3.3 ความร่วมมือ ถือเป็นเรื่องสำคัญมากในการเป็นผู้นำ เพราะผู้นำจะต้องเป็นผู้ที่สามารถชักจูงให้ผู้ร่วมงาน ตั้งใจทำงานหรือทำตามทีผู้นำต้องการด้วยความเต็มใจ

3.4 ความเป็นที่นิยมชมชอบ เราคงจะเคยเข้าไปในงานเลี้ยงและพบคนหนึ่งซึ่งจากสีหน้าท่าทาง เป็นบุคคลที่เรามองแวบเดียวเกิดความรู้สึกอยากรู้จัก อยากทักทาย มีความเลื่อมใสศรัทธา ยิ่งเมื่อเห็นเขาพูดจาด้วยแล้วเกิดความนิยมชมชอบตามมา

3.5 ความเป็นนักการทูต การที่บุคคลจะเป็นนักการทูตที่ดีนั้นต้องอาศัยปฏิภาณไหวพริบมากมาย เพราะต้องเอาใจเขามาใส่ใจเรา ต้องโน้มน้าวเรื่องใหญ่ๆ ที่เกิดขึ้น

แก้ปัญหาให้กลายเป็นเรื่องเล็กต้องใช้ความสามารถหลายๆ ด้านประกอบกัน ซึ่งไม่ใช่การพูดเป็นเพียงอย่างเดียว

4. คุณลักษณะด้านกายภาพ (Physical Characteristic) ถือเป็นเรื่องที่ติดตัวมาอย่างเห็นได้ชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจสามารถแก้ไข ปรับปรุงด้วยการให้อาหารหรือรับประทานอาหารที่ถูกสุขลักษณะ รวมทั้งการออกกำลังกายที่เหมาะสมด้วย คุณลักษณะด้านกายภาพมีดังนี้

4.1 ส่วนสูง ถึงแม้ทุกคนไม่สามารถจะสูงทัดเทียมกัน แต่ก็เป็นที่ประจักษ์แล้วว่า การรับประทานอาหารที่ถูกต้องตามหลักโภชนาการนี้มีส่วนทำให้คนเราสูงได้ไม่เพียงพอเพราะพันธุกรรมเพียงอย่างเดียว

4.2 น้ำหนัก การควบคุมน้ำหนักจะเห็นได้ชัดเจนจากนักมวย เพราะการควบคุมต่างๆ ย่อมเกิดผลตามที่เรต้องการ หรือเป็นไปตามเป้าหมายระหว่างบุคคล มีนักจิตวิทยาได้ทำการทดสอบเรื่องน้ำหนักกับการเป็นภาวะผู้นำเหมือนกัน แต่ไม่มีความสำคัญอย่างมีนัยสำคัญ

4.3 การฝึกฝน นับเป็นสิ่งสำคัญอย่างมากในการดำรงชีวิต การที่ร่างกายของคนเราได้รับการออกกำลังกาย การฝึกฝนให้ใช้ความคิด การใช้สมอง การนั่งสมาธิ ล้วนแล้วแต่มีส่วนทำให้จิตใจเยือกเย็น สามารถพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นผู้นำได้ในที่สุด

4.4 ความสมบูรณ์ของร่างกาย การรักษาตนให้พ้นจากโรคภัยถือเป็นลาภอันประเสริฐตามหลักของพระพุทธศาสนา ดังนั้น ความสมบูรณ์ต้องมีส่วนประกอบด้านอื่นด้วย เช่น การรักษาความอบอุ่นของร่างกาย การพักผ่อนที่เพียงพอ การออกกำลังกายอย่างสม่ำเสมอ เป็นต้น (กวี วงศ์พุด, 2539 : 117-119)

เทคนิคในหลักของการเป็นผู้นำ

ผู้นำจำเป็นต้องมีปฏิภาณไหวพริบในการบริหารจัดการให้ประสบความสำเร็จโดยมีเทคนิคที่บูรณาการและใช้ในการบริหารจัดการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงประกอบด้วย

1.เป็นผู้มีความริเริ่มในงานใหม่ (As an initiator) นักบริหารที่ดี มักจะแสดงพฤติกรรมในด้านการริเริ่มงานใหม่ ๆ ขึ้น และมักจะมีแผนงานที่จัดระเบียบขั้นตอนไว้เป็นอย่างดี ผู้บริหารมักจะเป็นคนทำงานหนักอยู่เสมอเพื่อให้งานที่เขาเริ่มใหม่ ๆ เหล่านั้นบรรลุผลสำเร็จ

2.เป็นนักปรับปรุง (As an improver) การเปิดโอกาสให้บุคลากรได้ปรับปรุงตนเองในอาชีพการงานการฝึกอบรมเพื่อการพัฒนาผู้บริหารจะเป็นคนคอยกระตุ้นและให้กำลังใจแก่พนักงาน สนับสนุนผู้ใต้บังคับบัญชาแสวงหาและปรับปรุงวิธีการทำงานที่ดีกว่าวิธีเดิมอยู่เสมอเสนอแนะวิธีการทำงานแบบใหม่ ๆ ให้กับเพื่อนร่วมงานอยู่เนือง ๆ

3.เป็นผู้ให้การยอมรับ (As a recognizer) คนอื่น ๆ เมื่อเขาทำงานประสบความสำเร็จ ผู้บริหารที่ดีจะต้องเป็นผู้ให้กำลังใจ และให้คำชมเชย ยอมรับในผลสำเร็จของเพื่อนร่วมงาน ไม่ฉวยโอกาสเอาผลงานของคนอื่นมาเป็นของตนเพราะเมื่อผู้ใต้บังคับบัญชาทำงานสำเร็จนั้นหมายความว่าเราเองเป็นผู้บริหารที่ดี ที่สามารถบริหารให้คนทำงานบรรลุเป้าหมายขององค์กรได้ หน้าที่ของผู้บริหาร คือพยายามดึงเอาความสามารถของบุคคลที่มีแฝงอยู่ในตัวเขาออกมาใช้ให้ปรากฏ และมองให้เห็นถึงปัญญาของคนอื่น ๆ ในการทำงาน พร้อมกับคำชมเชยและยกย่องเพื่อนร่วมงานต่อหน้าคนอื่น ๆ เมื่อเขาทำงานสำเร็จ เพื่อเป็นกำลังใจให้ทำงานอื่น ๆ เพื่อหน่วยงานต่อไป

4. เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา (As a counselor) นักบริหารที่ดีจะต้องพร้อมเสมอที่จะช่วยเหลือให้คำแนะนำในการแก้ปัญหาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชาเมื่อเขาติดขัดและจำต้องมีความห่วงใยและกระตือรือร้นที่จะให้ความช่วยเหลือพนักงานใหม่ หรือเก่าที่มีปัญหา มาปรึกษาขอความช่วยเหลือจากตน

5.มีศิลปะการเป็นนักพูด (As an effective speaker) สามารถพูดชักจูงให้หมู่คณะปฏิบัติงานด้วยความร่วมมือร่วมใจ ประสานสัมพันธ์กัน มีความสามารถในการใช้ภาษา เพราะสิ่งนี้จะสร้างเสน่ห์แห่งศรัทธาและความเชื่อถือให้เกิดขึ้นในตัวผู้นำอย่างไรก็ตามจะต้องมีความจริงใจในการพูดด้วย

6.เป็นผู้ประสานงานที่ดี (As a coordinator) ต้องเป็นผู้มีความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานอื่นเข้ามามีส่วนในการวางแผนงานและสนับสนุนให้เกิดการร่วมมือในการปฏิบัติงานตามแผนของทุก ๆ ฝ่ายด้วยความเต็มใจ มีความเข้าใจซึ่งกันและกันเพื่อความสำเร็จของงาน

7.เข้าสังคมได้เป็นอย่างดี (As a social man) ผู้บริหารจะต้องอยู่กับคนจำนวนมากทั้งภายในองค์กรและนอกองค์กร เพื่อความสำเร็จของงาน ดังนั้นการเข้าสังคมในระดับต่างๆ ผู้บริหารจำเป็นต้องเรียนรู้และปรับตนเองให้เหมาะสมตามกาลเทศะ กล่าวคือจะต้องรู้จักเลือกและใช้เวลากับสังคมให้ได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม

8.เป็นนักเปลี่ยนแปลง (As a change agent) การเปลี่ยนแปลงเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาองค์กรให้มีความก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้นไป ผู้บริหารที่ดีต้องรู้จักเปลี่ยนแปลงสถานที่ ปรับปรุงสำนักงาน วิธีทำงาน เพื่อให้เกิดความสนใจและมีชีวิตชีวา การเปลี่ยนแปลงต้องประกอบด้วยเหตุผลในการเปลี่ยนแปลง ต้องมีแนวความคิด โดยคำนึงถึงความประหยัดและถูกต้องเหมาะสมด้วย (ยงยุทธ เกษสาคร, 2551 : 54-55)

สรุป

การถ่ายทอดองค์ความรู้ในการเป็นผู้นำที่ดีเป็นสิ่งที่จำเป็นต้องมีขั้นตอนและแนวทางในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ สิ่งที่สำคัญคือ ความจำเป็นในการพัฒนาตัวบุคคลและองค์กรให้มีศักยภาพเท่าเทียมการเปลี่ยนแปลง ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีการจัดวางระบบและแบบแผนงานให้ได้มาตรฐานการดำเนินงานและเป็นขั้นตอนสู่การปฏิบัติงานที่มีมาตรฐานการทำงาน สิ่งเหล่านี้อาจประกอบด้วยความเป็นภาวะผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การสร้างบุคลากรให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จ การสนับสนุนองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีคุณภาพต่อการปฏิบัติงาน โดยที่เน้น บุคคลที่มีบุคลิกภาพที่ดี มีความสามารถในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหาต่างๆ เป็นผู้มีความริเริ่มในงานใหม่ เป็นนักปรับปรุง เป็นผู้ให้การยอมรับ เป็นที่พึ่งที่ปรึกษา มีศิลปะการเป็นนักพูด เป็นผู้ประสานงานที่ดี เข้าสังคมได้เป็นอย่างดี เป็นนักเปลี่ยนแปลง ขั้นตอนดังกล่าวเป็นแนวทางแห่งการพัฒนาตัวผู้นำและผู้ปฏิบัติหน้าที่ให้มีเสถียรภาพในการปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จได้

เอกสารอ้างอิง

- กวี วงศ์พุด. (2539). *ภาวะผู้นำ*. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์ส่งเสริมวิชาชีพบัญชี.
- ทองหล่อ เดชไทย. (2554). *ภาวะผู้นำ เพื่อการบริหารคุณภาพเป็นเลิศ*. กรุงเทพมหานคร: คณะสาธารณสุขมหาวิทยาลัยมหิดล
- ประเสริฐ เกสรมาลา. (2550). *ภาวะผู้นำพลเรือน ทหาร ตำรวจ*. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สูตรไพศาล.
- ยงยุทธ เกษสาคร. (2551). *ภาวะผู้นำและการทำงานเป็นทีม*. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: เอส เอล จี กราฟฟิค.

สมบัติ อารังธัญวงศ์ . (2544). *แนวคิดทางและพัฒนาทางการเมือง*. กรุงเทพมหานคร:
สำนักพิมพ์เสมาธรรม.

อนันต์ ใจสมุทร. (2548). *ทฤษฎีการเมือง*. สุราษฎร์ธานี: มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.